

Maart 2019

8 maart is Internationale Vrouwendag. In deze nieuwsbrief zetten we vrouwen in de farmasector op het voorplan. Lees hier het voorwoord van Catherine Rutten.

Focus: nieuwe cijfers genderdiversiteit in de farmasector in België

Karen Crabbé, economische experte bij pharma.be, heeft recentelijk een enquête gevoerd bij onze 130 leden naar de positie van vrouwen in de farmasector.

[Lees meer](#)

"Farmasector gaat niet alleen over productie. Farma gaat over het verbeteren van levens en levensomstandigheden."

We maken kennis met Unjela Kaleem, die sinds enkele maanden werkt als communicatiedirecteur voor IFPMA, de International Federation of Pharmaceutical Manufacturers & Associations.

[Lees meer](#)

"Samenwerken aan duurzame en baanbrekende gezondheidsstelsels."

Het nieuwe jaar kenmerkt een nieuwe fase in de carrière van Brigitte Nolet. Ze werd General Manager van Roche België Luxemburg en maakt sindsdien deel uit van de raad van bestuur van pharma.be

[Lees meer](#)

"Patiënten helpen doe ik met hart en ziel"

Dr. Bharati Shivalkar is cardiologe. Ze heeft lang in ziekenhuizen gewerkt. Als Medisch Directeur bij Pfizer België waakt ze vandaag meer dan ooit over het vrouwenhart.

[Lees meer](#)

"Een investeringsfonds om Belgische innovaties te ondersteunen"

Edith Coune is Secretaris-generaal van het Innovation Fund. Het gaat om een fonds dat jonge start-ups binnen de chemie- en farmasector ondersteunt die nog geen omzet genereren.

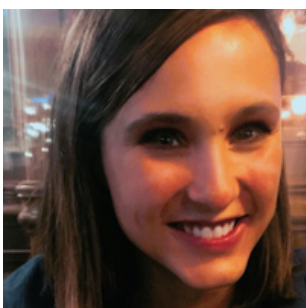
[Lees meer](#)

"Investeren in animal health heeft ook zijn weerslag op de gezondheid van de mens"

Catherine de Mûlenaere is Head of Marketing Elanco Benelux & Nordics en wijdt zich aan diergeneeskunde. Ze is dierenarts van opleiding, en haar passie voor dieren is al heel vroeg ontstaan.

[Lees meer](#)

"Uitdagingen ombuigen in opportuniteiten"

Sarah Taybi is ondernemster in hart en ziel. Na 18 jaar werkzaam in de farmaceutische sector, heeft ze besloten om het bedrijf Medista, actief in medische stalen, over te nemen

[Lees meer](#)

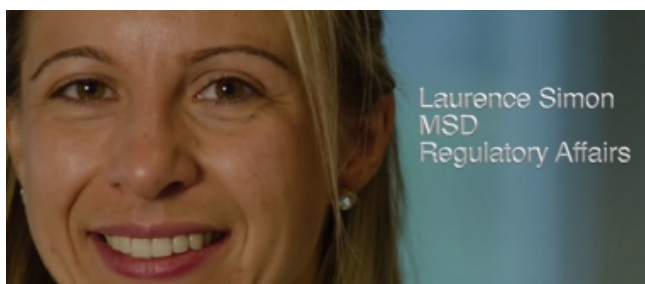
Levensverwachting voor vrouwen in België gestegen tot 83,7 jaar. Maar er blijven veel uitdagingen.

De gezondheid van vrouwen is er, zoals die van mannen, op vooruit gegaan door de verbeterde levensomstandigheden en de verdere ontwikkeling van de wetenschap. Op een eeuw tijd is de levensverwachting

[Lees meer](#)

Media

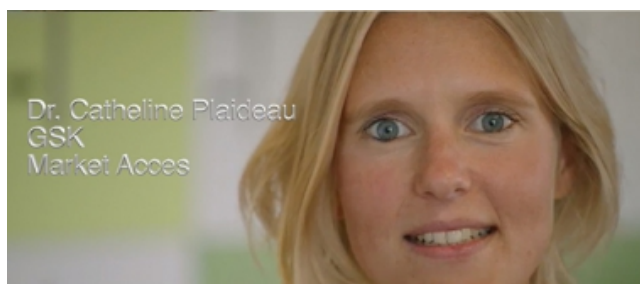

Laurence Simon
MSD
Regulatory Affairs

PHARMA FACES

Regulatory Affairs. Laurence Simon vertelt over haar beroep

[Klik hier om de video te bekijken](#)

Dr. Catheline Plaideau
GSK
Market Access

PHARMA FACES

Market Access. Catheline Plaideau vertelt over haar beroep

[Klik hier om de video te bekijken](#)

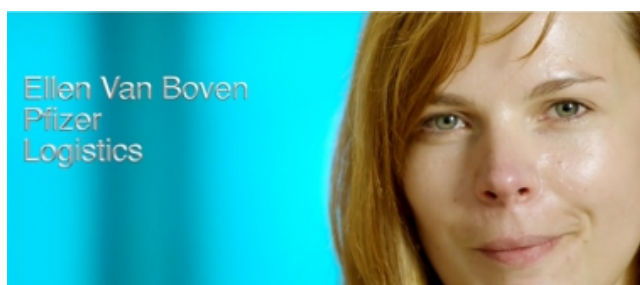

Ingrid Pansar
UCB
Medical

PHARMA FACES

Medical Manager. Ingrid Pansar vertelt over haar beroep

[Klik hier om de video te bekijken](#)

Ellen Van Boven
Pfizer
Logistics

PHARMA FACES

Customer Service. Ellen Van Boven vertelt over haar beroep

[Klik hier om de video te bekijken](#)

8 maart is internationale vrouwendag

Beste lezers,

Op 8 maart staan vrouwen in België, Europa en over heel de wereld in de schijnwerpers, naar aanleiding van de Internationale Vrouwendag. In deze nieuwsbrief brengen we een aantal inspirerende portretten van vrouwen die werkzaam zijn in het Belgische en internationale farmaceutische ecosysteem. Zoals vele anderen oefenen ze hun beroep met passie uit en zetten ze zich dagelijks in voor onderzoek, medische vooruitgang en patiëntenzorg.

In de biofarmaceutische sector werken vrouwen op elk niveau van de organisatie, gaande van managementfuncties tot patiënten- ondersteuning, en van Onderzoek en Ontwikkeling tot de logistieke afdelingen.

Uit een enquête die onze economische experte Karen Crabbé dit jaar organiseerde onder de 130 leden van pharma.be, en waaraan de helft van onze leden (65 bedrijven) (1) hebben meegewerkt blijkt dat voor 2018:

- 50 % van de tewerkgestelden in de farmasector in België vrouwen zijn;
- zelfs 57 % in de afdelingen onderzoek en ontwikkeling (laboratoria, klinische studies, medische afdelingen, R&D, ...);
- 46 % van de leidinggevende functies in de farmasector in België worden bekleed door vrouwen;
- 29 % van de leden van de directiecomités van deze ondernemingen in België zijn vrouwen.

De farmaceutische sector biedt met andere woorden veel kansen aan vrouwen, en het is heel bemoedigend om te zien dat vrouwen deze kansen ook met beide handen grijpen. Dat blijkt ook uit de gepassioneerde videoportretten die u op het einde van deze nieuwsbrief vindt.

Maar laat ons bij deze Internationale Vrouwendag tenslotte ook even stilstaan bij de medische noden van vrouwen. De levensverwachting voor vrouwen is de afgelopen eeuw bijzonder spectaculair gestegen in België: ze bedroeg 50 jaar in het jaar 1900, en 83,7 jaar vandaag. Maar in bepaalde pathologieën, zoals multiple sclerose, auto-immuunziektes van de schildklier, of reumatoïde polyarthritis, is de prevalentie van de ziekte veel meer uitgesproken bij de vrouw, dan bij de man. Er rest ons dus nog heel wat werk om daar een antwoord op te bieden. #WijGevenNietOp.

Ik wens u veel leesplezier toe.

Catherine Rutten
CEO pharma.be

(1) de 65 bedrijven die meewerkten aan de enquête vertegenwoordigen samen 72,8 % van het totaal aantal werknemers in de sector.

Focus: nieuwe cijfers genderdiversiteit in de farmasector in België

pharma.be telt meer dan 130 innoverende (bio)farmaceutische ondernemingen die lid zijn van de organisatie. Precies de helft van hen (65) hebben de afgelopen weken deelgenomen aan onze enquête over de posities van vrouwen in hun onderneming (1). De enquête stond onder leiding van dr. Karen Crabbé, economische experte bij pharma.be, en had betrekking op de tewerkstelling in België, in het jaar 2018.

Uit de cijfers blijkt een grote aanwezigheid van vrouwen doorheen alle geledingen van de farmaceutische organisaties. De helft van de werknemers is vrouw, en bijna ook de helft van de leidinggevende functies in de organisaties worden door vrouwen bekleed. De voornaamste resultaten vindt u in onderstaande tabel..

Divisie/Functie	Percentage vrouwen
Aantal werknemers	50%
Aantal onderzoekers (labo, klinische studies, R&D, ...)	57%
Aantal leidinggevende functies in het bedrijf	46%
Aantal leden Raad van Bestuur	29%

Karen Crabbé - Expert Economische Studies - pharma.be

[1] 65 ondernemingen hebben deelgenomen aan de enquête, ze vertegenwoordigen ruim 26.000 van de in totaal 35.700 werknemers uit de sector (73,0%).

"Farmasector gaat niet alleen over productie. Farma gaat over het verbeteren van levens en levensomstandigheden."

Unjela Kaleem. Communicatiedirecteur voor IFPMA, de International Federation of Pharmaceutical Manufacturers & Associations.

Unjela Kaleem, je begon in december aan je nieuwe functie bij IFPMA. Een nieuwe stap in je carrière waarin je al veel verschillende inzichten hebt verworven?

Inderdaad. Mijn loopbaan is misschien iets minder traditioneel, met mijn achtergrond in zowel de publieke, de non-profit- als de privésector. Ik heb namelijk al gewerkt voor Nestlé, de Wereldbank, de Verenigde Naties en enkele multilaterale organisaties, waar ik onder andere hoofd van een internationale Kamer van Koophandel en Industrie was. Ik ben hoofd van Communicatie en Promotie bij het Kantoor voor Projectdiensten van de Verenigde Naties geweest, gespreksleider bij het 'Stop TB Partnership' en leidinggevende voor landenbetrekking en communicatie bij het Water Supply and Sanitation Collaborative Council (WSSCC), voordat ik in december 2018 begon bij IFPMA. Ik moet zeggen dat al die ervaringen mijn vaardigheden hebben aangescherpt en me hebben geholpen om zaken van verschillende kanten te bekijken.

Maar een van je eerste taken had te maken met verslagen schrijven over huiselijk geweld?

Na de Wereldbank en een opdracht bij Dow Jones Newswires, heb ik nauw samengewerkt met het team van de Mensenrechtencommissie en gedurende drie opeenvolgende jaren jaarverslagen geschreven over 'geweld tegen vrouwen in Pakistan'. In Australië heb ik gelijkaardig werk gedaan (Monash University), en de gelijkenissen in de perceptie van geweld tegen vrouwen waren treffend. Het gebrek aan informatie en bewustzijn over dergelijke problemen in de samenleving was enorm. Dit heeft me inderdaad beïnvloed en het benadrukt het belang van 'de manier waarop de boodschap overgebracht wordt', om de impact ervan te vergroten.

Je hebt een erg uitgebreide carrièreachtergrond. Uit welke ervaring heb je de meeste voldoening gehaald en waarom?

Het is moeilijk om te zeggen uit welke ik de meeste voldoening heb gehaald, omdat elke professionele ervaring gepaard ging met een andere regio en een andere sector. Dat heeft mijn kennis over mensen, landen en hun problemen wel enorm vergroot! Ik heb in de praktijk geleerd dat je niet iedereen over dezelfde kam mag scheren. Maar als ik echt moet kiezen, dan heeft mijn werk met gemeenschappen in 21 landen in Equatoriaal Afrika en Oceanië me de meeste voldoening gegeven.

Waarom?

Ten eerste is Afrika zeer divers en biedt het een unieke combinatie van kansen en uitdagingen. Mijn werk bestond niet alleen uit strategische communicatie, maar ook uit openbare aangelegenheden, klantbegrip en het versterken van de gedeelde waarde (betrokkenheid van de gemeenschap). Het bedrijf Nestlé had bijvoorbeeld al lang door dat het moest investeren in de gemeenschappen waar het actief was, als het wilde dat het bedrijf bloeide en ze meerwaarde kon creëren voor de aandeelhouders. Het concept van gedeelde

waarde had de grootste impact op de gemeenschappen/productieketens waar het inkomen van boeren steeg naargelang hun gemiddelde productie toenam. Dat werd mogelijk omdat ze hun vaardigheden verbeterd hadden tijdens verschillende programma's georganiseerd door Nestlé. Wanneer je boeren en hun gemeenschap uit de armoede haalt, heeft dat een directe impact op de algemene sociale indicatoren van een land. Dergelijke verhalen komen echter niet aan de oppervlakte en het goede werk dat de privésector, inclusief de farmasector, verricht heeft om gemeenschappen te verbeteren, wordt niet op een doeltreffende manier getoond.

Dus er is meer communicatie nodig?

Inderdaad. Ik heb altijd al gevonden dat bedrijven op een meer doeltreffende manier moeten communiceren over wat ze terugdoen voor de maatschappij. Ik was bijvoorbeeld de jongste en eerste vrouwelijke CEO van de Kamer van Koophandel in Karachi, in Azië, en ik moest aan veel en zeer uiteenlopende verwachtingen voldoen. In die tijd was het concept van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) nog niet helemaal doorgebroken. Veel bedrijfsleiders vonden het niet echt belangrijk en geloofden niet dat het hun bedrijf ten goede kon komen. Daarom begon ik een catalogus aan te leggen van de vele projecten die in de industrie werden uitgevoerd om de millenniumdoelstellingen (de MDGs van de Verenigde Naties, 2000-2015) te behalen. Toen geloofde men nog dat de last om die MDG-doelstellingen te behalen alleen bij de overheid lag.

Terwijl ik er juist van overtuigd ben dat je een trilaterale samenwerking tussen overheden, het bedrijfsleven en non-profitorganisaties nodig hebt om duurzame resultaten te bereiken. Toen ik aan de catalogus werkte, heb ik ontdekt dat er zo veel projecten waren waar bedrijven samen met lokale gemeenschappen aan werkten, maar dat die onder de radar bleven. Ik heb prachtige verhalen gehoord over bedrijven die scholen openden in de buurt van fabrieken, of andere die programma's opzetten voor gendergelijkheid en om vrouwen te stimuleren om naar school te gaan. Al te vaak kwamen bedrijven niet naar voren met deze voorbeelden, en overheden hielden zich er ook niet mee bezig. Ik vond dus dat er meer begrip nodig was, en daarom heb ik deze catalogus van inspirerende projecten opgesteld.

Bedrijven moeten meer communiceren over hun projecten en hoeven zich er niet voor te schamen. Zulke MVO-projecten brengen een grote verantwoordelijkheid met zich mee voor het bedrijf en ondersteunen ondernemingen. Het tilt een gemeenschap naar een hoger niveau en het is duurzamer dan bijvoorbeeld een eenmalige donatie aan een liefdadigheidsorganisatie. Bedrijven moeten het echt meer hebben over het goede werk dat ze voor lokale gemeenschappen verrichten, alsook over hun bedrijfsfilosofie en over de manier waarop ze met de gemeenschap interageren.

Is dat ook jouw missie voor de farmaceutische industrie?

Naar mijn bescheiden mening communiceren we nog steeds te veel in cijfers en maken we te weinig emotioneel contact met de mensen. Cijfers zijn nodig voor het beleid, maar we moeten het tegelijkertijd ook hebben over hoe onze industrie in de praktijk levens verbeterd heeft. Farma zou gezien moeten worden als deel van het dagelijks leven, in plaats van enkel maar wanneer men ziek is. Dat is een kwestie van betrokkenheid, van het op een of andere manier deel uitmaken van iemands leven.

Ik ben ervan overtuigd dat de farmasector een meer diepgaande rol kan spelen in gedragsverandering zodat gemeenschappen meer gezonde gewoontes aannemen. Access Accelerated is een geweldig platform dat laat zien hoe de industrie zich inspant om niet-overdraagbare ziekten te bestrijden. Ik wil dolgraag dat dergelijke initiatieven wereldwijd beter zichtbaar worden zodat percepties kunnen veranderen.

Of neem bijvoorbeeld ziekten die via water worden overgedragen, zoals tyfus. Tijdens mijn periode bij WSSCC en het Kantoor voor Projectdiensten van de Verenigde Naties heb ik samengewerkt met

farmaceutische bedrijven die samen met agentschappen sanitaire basisvoorzieningen installeerden en op die manier de verspreiding van via water overgebrachte ziekten en diarree tegengingen. Dat zijn mooie voorbeelden van hoe de farmasector haar horizon verbreedt wat betreft het samenwerken met de gemeenschap, en het toont dat farmaceutische bedrijven meer doen dan enkel een pil aanleveren.

Is dat het verhaal dat je wilt brengen?

Toen deze betrekking bij IFPMA vrijkwam, wist ik dat dit mijn kans was om een verschil te maken. Om ook de andere kanten van het verhaal te tonen. De farmasector gaat niet alleen over productie. Farma gaat over het verbeteren van levens en levensomstandigheden. Omdat een gezonde mens zal bijdragen aan een gezondere samenleving. En een deel van het werk van die farmaceutische bedrijven - of het nu gaat over Access Accelerated of over de manier waarop die bedrijven de toegang tot geneesmiddelen vergemakkelijken - bestaat uit programma's die ervoor zorgen dat geneesmiddelen toegankelijker worden of die bijdragen aan een betere samenwerking met overheden en gemeenschappen.

Kan een sector dat in zijn eentje?

Nee. Een sector heeft in zijn eentje niet de nodige capaciteit, en we moeten ook niet verwachten dat we alles alleen kunnen. Het is een gezamenlijke onderneming van overheden, donoren, beleidsmakers, agentschappen, de academische wereld, de privésector en de uitvoerende partners. Ze moeten samenwerken om de impact te vergroten. Volgens mij is er zelfs een rol weggelegd voor activisten, zolang hun kritiek positief en constructief is, en bedoeld is om iedereen bij de pinken te houden en het beste uit alle actoren te halen.

Het goede is dat farmaceutische bedrijven veel goed werk leveren, en er is zo veel werk dat ruimer gedeeld en kenbaar gemaakt kan worden voor een groter publiek. Om eerlijk te zijn, weet ik zelf nog niet helemaal wat er zich daar buiten allemaal afspeelt, en ik denk dat de helft van het probleem ook te maken heeft met de manier waarop we communiceren. Want we hebben het werk wel gedaan, maar het wordt niet erkend.

En daar wil ik graag mijn steentje aan bijdragen.

"Laten we samenwerken om een duurzame gezondheidszorg op te zetten, waarbij wetenschap voorop staat"

De start van 2019 luidde ook een nieuwe fase in in de carrière van Brigitte Nolet, die Algemeen Directeur werd van Roche België en Luxemburg. Brigitte is ook lid van de Raad van Bestuur van pharma.be

Brigitte Nolet, Algemeen Directeur van Roche België en Luxemburg

Brigitte Nolet, in januari ben je begonnen als de nieuwe algemene directeur van Roche. Waarom koos je voor België?

Ik ben afkomstig uit Canada en tijdens mijn opleiding heb ik veel geleerd over hoe onze landen met elkaar verbonden zijn - van handel, over immigratie, tot onze relatie tijdens Wereldoorlog II. Ik ben dus altijd tot België aangetrokken geweest. Ik heb ondertussen ook ontdekt dat België een voorloper is wat betreft nieuwe technologieën en geneesmiddelen, en dat het een sterke reputatie heeft in het veld van klinisch onderzoek. Daarom was ik erg blij dat ik afgelopen winter benoemd werd tot algemeen directeur van Roche België en Luxemburg. Tot nu toe is het al een fantastische ervaring geweest.

Je werkt nu 13 jaar voor Roche, maar je begon je carrière als maatschappelijk werkster in projecten voor de federale overheid in Canada.

Ja, dat klopt. Ik voel me bevoorrecht omdat ik doorheen mijn carrière leidersinzicht in de drie sectoren heb kunnen verwerven; ik heb namelijk in de publieke, de non-profit en de privésector gewerkt, en dat altijd met gezondheidszorg in het achterhoofd. Ik heb diploma's in sociaal werk en in communicatie. Tijdens mijn eerste baan deed ik maatschappelijk werk waarbij ik lokale gemeenschappen ondersteunde in opdracht van het federale departement "Health Canada". Als lid van de eenheid voor de preventie van huiselijk geweld en van de eenheid voor voorlichting en preventie op het gebied van hiv/aids heb ik een echte passie voor het werk ontwikkeld. Daar heb ik voor het eerst gezien hoe belangrijk het is om samen te werken als je een gemeenschappelijk doel nastreeft.

Daarna ben ik overgestapt naar de politiek, en heb ik voor verschillende ministers van de federale overheid gewerkt, voordat ik in 2002 bij de farmavereniging in Canada aan de slag ging en in 2006 begon bij Roche. Ik heb voor Roche Canada gewerkt, maar ook in de hoofdzetel in Bazel, Zwitserland, als hoofd van de afdeling Global Health Policy van de farmaceutische afdeling, en in een commerciële functie in het Verenigd Koninkrijk.

'Samenwerken' lijkt wel een sleutelwoord voor je carrière te zijn?

Absoluut. Tijdens mijn werk als hoofd van het departement Global Health Policy heb ik met collega's uit de hele wereld samengewerkt. Zo kon ik hun inspanningen voor partnerschappen met de overheid ondersteunen. Wat mij drijft, is dat ik die trilaterale partnerschappen tussen de publieke, de non-profit- en de privésector kan ontwikkelen. Door mijn ervaring begrijp ik de drie perspectieven heel goed. Ik vind het cruciaal om elkaars standpunt te begrijpen, zodat we ons kunnen concentreren op het behalen van duidelijke en betere resultaten.

Het was heel verrijkend om te zien hoe overheden binnen verschillende contexten van gezondheidszorg probeerden om hun eigen gezondheidszorgsysteem te ontwikkelen. Soms kunnen ontwikkelde systemen veel leren van de creativiteit van ontwikkelingslanden, die met soms met grote stappen vooruitgang kunnen boeken in de ontwikkeling van hun systeem. Kijk bijvoorbeeld maar eens naar de ontwikkeling van digitale gezondheid in sommige Afrikaanse landen en naar hoe informatie via gsm's gedeeld wordt. Ik ben ervan overtuigd dat wij, in de ontwikkelde landen, veel kunnen leren van die ervaringen.

Wat zou je hier in België graag bereiken?

Het eerste perspectief is dat van mijn gezin. Ik heb namelijk twee dochters en een echtgenoot; mijn belangrijkste taken zijn dus moeder en echtgenote zijn. Mijn grootste prioriteit is om ervoor te zorgen dat mijn gezin zich thuis voelt en gelukkig is. Tot nu toe zijn we in de wolken over onze verhuis, onze overgang, en over hoe vriendelijk en attent de Belgen zijn. Iedereen is zo aardig en genereus voor ons.

Wat Roche betreft, kan ik niet wachten op de kansen om met de overheid en andere stakeholders samen te werken, zodat we steeds betere resultaten kunnen behalen voor patiënten en hun families. Zoals ik eerder al zei, heeft België een sterke reputatie als koploper in de ontwikkeling van nieuwe geneesmiddelen en zorgoplossingen. Hoe kunnen we dus samenwerken om niet alleen aan de verwachtingen te voldoen, maar ze ook te overtreffen? Hoe kunnen we samenwerken om ervoor te zorgen dat deze vooruitgang meer efficiëntie kan opleveren die de duurzaamheid van het systeem in de toekomst ondersteunt? Hoe kunnen we er op dezelfde manier voor zorgen dat het lokale gezondheids- en economische beleid steunt op wetenschappelijke kennis?

En wat de industrie betreft, sta ik versteld van al de gepassioneerde mensen die ik ontmoet heb in de raad van bestuur van pharma.be. Het zijn toegewijde en dynamische mensen die verantwoordelijke partners willen zijn, en die erg begaan zijn met België, de Belgische gezondheidszorg en de Belgische economie. Ik heb in veel landen gewerkt, en de toewijding bij pharma.be is erg groot. En ongeacht welke regering er aan de macht komt, willen we de toekomstige gezondheids- en economische agenda's van de regering blijven steunen.

Ten slotte ligt het coachen van vrouwelijke leidinggevenden je nauw aan het hart. Vertel eens over je ervaringen bij Roche, en je betrokkenheid bij de Healthcare Businesswomen's Association.

Ten eerste ben ik onder de indruk en voel ik me vereerd omdat ik Roche België en Luxemburg mag leiden; 68% van de medewerkers zijn vrouwen. Het is geweldig om te zien welke bijdragen al die vrouwen leveren in alle functies van het bedrijf. Op globaal niveau zijn ongeveer een kwart van de algemeen directeurs en country managers van Roche vrouwen, en voor 2020 hebben we als doel om het percentage van vrouwen in leidersposities te verhogen naar 29%. Ik kan met tevredenheid zeggen dat sinds 2018 30% van de belangrijkste leidersposities wordt uitgeoefend door vrouwen. Maar we mogen hier niet stoppen. We moeten ervoor zorgen dat het aantal vrouwen in leidinggevende posities in de toekomst blijft toenemen.

In 2016 was ik in het farmaceutische departement van Roche inaugureel voorzitter van de Beroepsorganisatie voor Vrouwen in de afdeling 'global product strategy'. Het was een hele eer om dit initiatief te leiden en om te leren van die fantastische vrouwen en mannen die ons werk ondersteunden.

Ik ben trots om een mentor te zijn in het Europese hoofdstuk van de Healthcare Businesswomen's Association. Vrouwen begeleiden is echt mijn passie, binnen Roche maar ook daarbuiten. Ik vind dat coaching grenzen, bedrijven en rollen overstijgt. Het is geweldig om vrouwen te kunnen helpen en te ondersteunen om hun carrière verder te ontwikkelen en zich volledig te ontplooien, waar ze zich ook bevinden.

"Patiënten helpen doe ik met hart en ziel"

Dr. Bharati Shivalkar, Cardioloog en Medisch Directeur bij Pfizer Belux

Dr. Bharati Shivalkar is cardioloog en was 19 jaar actief in de academische en medische wereld. Sinds kort is ze actief in de farmaceutische wereld als medisch directeur bij Pfizer. Bovendien is ze een vrouw met een missie: «Patiënten helpen doe ik met hart en ziel. Dat was zo toen ik in de academische wereld actief was en dat is zo in mijn huidige functie binnen de farmaceutische sector.» Eén van haar belangrijkste stokpaardjes is een snellere opsporing van hartkwalen bij vrouwen. De geknipte vrouw voor een gesprek aan de vooravond van de Internationale Dag van de Vrouw.

Waarom koos u voor een overstap van de academische wereld naar de farmaceutische sector?

"Ik heb altijd met veel passie gewerkt als cardioloog en die passie neem ik mee, samen met mijn ervaring en kennis. Een overstap naar de farmaceutische industrie is een unieke opportuniteit om mijn perspectief te verbreden, want naast cardiologie is Pfizer ook actief in andere therapeutische domeinen. Ik ben nu betrokken bij de vroege ontwikkeling van innovatieve geneesmiddelen, wat ik als cardioloog niet was. Het is daarenboven ook een enorm boeiende periode om in de farmaceutische industrie aan de slag te gaan. Revolutionaire therapieën zoals gentherapie en immunotherapie staan op het punt om door te breken. Dat ik daar elke dag aan kan bijdragen, beschouw ik als een voorrecht."

Dat er revolutionaire tijden aankomen in onze sector is hoopgevend voor patiënten, maar het zorgt ook voor nieuwe uitdagingen. Denk bijvoorbeeld aan de toegang tot innovaties voor patiënten in België. Hoe staat u daar tegenover ?

"Een kwalitatieve gezondheidszorg voor de Belgische patiënten is een gedeelde bezorgheid en verantwoordelijkheid. We moeten als farmaceutische industrie samenwerken met patiëntenorganisaties, beleidsmakers, vertegenwoordigers uit de medische en academische wereld en andere stakeholders in de gezondheidszorg om ervoor te zorgen dat patiënten toegang hebben tot kwalitatieve, innovatieve geneesmiddelen, vandaag, morgen en in de toekomst. Maar daar houdt het niet op. Ik vind dat alle betrokkenen – de farmaceutische sector inclusief – nog meer moeten inzetten op 'patient empowerment'. Dit betekent dat we nog meer zullen inzetten op het informeren, betrekken en luisteren naar patiënten."

Wat kan de farmaceutische sector specifiek doen? Kan u een voorbeeld geven?

"Neem bijvoorbeeld klinische studies voor innovatieve geneesmiddelen. Daar zijn in tegenstelling tot vroeger niet enkel de 'harde klinische parameters' belangrijk. De parameters die de levenskwaliteit van de patiënt in kaart brengen, doen er tegenwoordig ook toe. Een ander goed voorbeeld zijn adviesraden met patiënten, waar we van het begin luisteren naar hun inzichten en noden."

Patiënten – en een goede zorg voor patiënten - liggen u duidelijk na aan het hart. U roept ook al langer op om meer aandacht te besteden aan de gezondheid van vrouwen. Kan u dat toelichten ?

"Om te beginnen: patiënten helpen doe ik met hart en ziel. Als cardioloog en onderzoeker stelde ik vast dat hart- en vaatziekten de belangrijkste doodsoorzaak zijn bij vrouwen in België. Toch leeft de perceptie dat cardiovasculaire aandoeningen vooral een mannenzaak zijn, waardoor de diagnose bij vrouwen vaak te laat gesteld wordt."

Het gaat dus om een perceptie met belangrijke gevolgen voor de gezondheid van vrouwen?

"Inderdaad. Het is erg belangrijk te begrijpen dat vrouwen een andere fysiologie hebben dan mannen. En dus hebben ze ook een andere benadering van hun gezondheid nodig. Dat ik specifiek focus op gezondheid bij vrouwen is dus niet discriminerend naar mannen toe. Het is eerder een vorm van specialisatie. Cardiovasculaire aandoeningen zijn daar een goed voorbeeld van. Vrouwen ervaren bijvoorbeeld minder duidelijke symptomen dan mannen. Daarnaast zijn ze tot de menopauze grotendeels beschermd tegen vaatlijden door de aanmaak van het hormoon oestrogeen. Voor de leeftijd van 60 jaar komen hartinfarcten bij mannen dan ook 2 keer zo vaak voor als bij vrouwen. Vanaf de menopauze verandert dat. Het oestrogeengehalte daalt en het aantal problemen door hart en vaatkwalen stijgt bij vrouwen. Vanaf 70 jaar lopen vrouwen een groter risico op hart en vaatkwalen dan mannen. Bovendien worden vroege risicofactoren zoals een problematische zwangerschap te weinig in rekening gebracht. Het gaat om specifieke kennis, die nog onvoldoende gekend is bij de bevolking. Uiteindelijk overlijden meer dan 1/3 van de Belgische vrouwen aan een vorm van hart- en vaatziekten. Aan dat idee kan ik niet wennen, omdat het grotendeels voorkomen kan worden!"

Wat kan er volgens u gedaan worden om meer vrouwelijke patiënten te helpen ?

"Ik geloof in een holistische aanpak, waarin zowel preventie als een goede behandeling en opvolging een plaats hebben. Er is een sleutelrol weggelegd voor huisartsen en gynaecologen. Zij zien vrouwelijke patiënten het vroegst en het vaakst. Zij zouden alerter kunnen zijn voor potentiële hart- en vaatproblemen in een vroeg stadium, wat van groot belang is voor de gezondheid en de levenskwaliteit van de patiënt. Daarnaast is informatie essentieel om taboes te doorbreken. Vrouwen moeten mondiger durven en kunnen zijn over hun gezondheid. Een voorbeeld: vrouwen verzwijgen bij de dokter vaak de symptomen van een cardiovasculaire aandoening omdat ze denken dat ze gelinkt zijn aan de menopauze. Er zijn vrouwen die onnodig overlijden door een gebrek aan informatie en verkeerde aannames, zowel bij patiënten als bij artsen. Dat mogen we als samenleving niet aanvaarden. Ik leg me daar alvast niet bij neer."

Foto: Thomas Vanhaute

Deels gebaseerd op een interview met prof. dr. Shivalkar in magUZA, het zorgmagazine van het UZA. Het interview verscheen in magUZA # 113, Juli 2018. Bron : maguza.be,

<http://www.maguza.be/modulefiles/magazines/pdfs/8216hartproblemen-bij-vrouwen-blijven-te-vaak-onder-de-radar8217.pdf>

“een investeringsfonds om Belgische innovaties te ondersteunen”

Edith Coune, Secretary General Innovation Circle & Fund

Na een carrière in de chemiesector, is Edith Coune één van de drijvende krachten achter het Innovation Fund, een investeringsfonds dat in 2015 werd opgericht om jonge start-ups in de chemie- en de farmasector te ondersteunen. Een gesprek met een vrouw met een missie ter ondersteuning van innovatie.

Edith Coune, vanwaar het idee om het Innovation Fund op te richten? Wat was de specifieke nood?

Het verhaal van het Innovation Fund is een verhaal dat uit verschillende hoofdstukken bestaat. Het begon in 2012, toen de essenscia Innovation Award in het leven werd geroepen om innovaties in de chemische sector en de 'life sciences' onder de aandacht te brengen. Het juryvoorzitterschap werd toevertrouwd aan François Cornelis, net gepensioneerd bij Total waar hij voorzitter van de chemiedivisie was. Tijdens de slotceremonie riep de heer Cornelis zijn collega's op om een permanente ondersteuningsstructuur voor innovatieve projecten en start-ups op te richten. De topmannen uit de industrie waren enthousiast en in 2013 werd de Innovation Circle opgericht, die uit 13 vrijwilligers bestond. Ze vergaderen een keer per maand om 1 à 2 dossiers te bespreken. Vandaag heeft de Innovation Circle al meer dan 75 dossiers ondersteund.

De eerste projecten voor de chemische sector werden steeds verder uitgewerkt en hadden fondsen nodig. Het bleek echter moeilijk om kapitaal te vinden voor de erg jonge start-ups die nog geen omzet genereerden. Daarom besloot François Cornelis om een specifiek sectorfonds op te richten, het Innovation Fund, dat in 2015 tot stand kwam. Het fonds heeft een onbeperkte levensduur en beschikt vandaag over een kapitaal van 28 miljoen euro.

Hoe bent u secretaris-generaal van het Innovation Fund geworden?

BASF, mijn toenmalige werkgever, en Emulco (een Gentse kmo), hebben samen de essenscia Innovation Award gewonnen in 2012. Toen heb ik François Cornelis ontmoet, die me aanbood om secretaris-generaal van de Innovation Circle te worden. Ik heb hem bijgestaan bij de oprichting van het Innovation Fund en hij heeft me dan gevraagd of ik secretaris-generaal wou worden... Ik heb er nog geen dag spijt van gehad!

Wat is het doel van het Innovation Fund?

De structuur van het aandeelhouderschap is opgebouwd uit 4 eenheden en weerspiegelt de rijkdom en dynamiek in het Belgische ecosysteem van de sector.

- -Meer dan 60% van het kapitaal komt van grote en middelgrote ondernemingen uit de sector. Ze zijn van onschatbare waarde om dossiers te evalueren en de gefinancierde start-ups sneller te doen groeien.
- -De federale en regionale beleggingsmaatschappijen verlenen ons hun vakkennis en financiële expertise en zijn bovendien uitstekende mede-investeerd.

- -De universiteiten, tot op vandaag vooral de Vlaamse, zijn een rijke kweekbodem voor innovatie en start-upprojecten.
- -Een speciale eigenschap van het fonds is ten slotte dat enkele van zijn investeerders natuurlijke personen zijn, meer bepaald de familie Solvay en de leden van de Innovation Circle. Ze behoorden al tot de vrijwilligers van de Circle, en hebben samen de eerste steen gelegd van het kapitaal waarmee het fonds opgericht is. Ze verdienen een grote pluim.

In hoeveel start-ups hebben jullie tot nu toe al geïnvesteerd? Hebben jullie een bepaald doel voor ogen?

Eind 2018 had het fonds geïnvesteerd in 21 ondernemingen die zich bezighouden met materiaalkunde, projecttechnologie, circulaire economie, biowetenschappen en recent ook medische hulpmiddelen. Elke onderneming is een prachtig avontuur dat opgericht werd door een of meerdere enthousiaste en moedige ondernemers.

Wat wensen het Innovation Fund en de Innovation Circle voor de toekomst?

Dat het voorbeeld van de ondernemers in de sector anderen inspireert, zodat ze gehoor kunnen geven aan hun roeping. Dat sommige van onze start-ups de ambitie en het doorzettingsvermogen hebben om zelfstandig te groeien en op een dag een belangrijke onderneming in de sector worden. En dat andere ondernemingen uit de sector zich bij ons aansluiten en hun expertise met ons delen.

We ontvangen veel farmaceutische dossiers, maar we missen nog wat expertise in dat domein... Ik maak graag gebruik van dit interview om een oproep te doen aan de bedrijven van pharma.be die geïnteresseerd zouden zijn om zich bij ons aan te sluiten!

Zouden de projecten van het Innovation Fund een antwoord kunnen zijn op de huidige uitdagingen van onze maatschappij?

Ik ben ervan overtuigd! Mijn kinderen zeggen me vaak dat we de planeet in een erbarmelijke staat aan hen overlaten. Het stelt me gerust dat de chemische sector en de 'life sciences' oplossingen vinden voor enkele van die grote uitdagingen. En dat we nieuwe oplossingen zullen blijven vinden zolang we innovatie ondersteunen. We mogen terecht trots zijn op de komende Belgische innovaties, die een impact zullen hebben op de planeet.

"Investeren in animal health heeft ook zijn weerslag op de gezondheid van de mens"

Catherine de Mûelenaere is dierenarts van opleiding en werkt bij Elanco als Head of Marketing Elanco Benelux & Nordics

Catherine de Mûelenaere, waarom koos u ervoor om diergeneeskunde te studeren?

"Ik groeide op in een juridisch milieu, die keuze werd dus in ieder geval niet door thuis meegegeven. Zonder twijfel is de oorsprong daarvan terug te vinden in mijn prille jeugd. Toen ik als 4-jarige met mijn familie van Brussel naar een huis midden de velden in de rand van Brussel verhuisde, kwam ik spelenderwijs in contact met het boerenleven rondom ons huis. De liefde voor kleine en grote dieren is daar ontstaan. Ik leerde als kind op de omringende boerderijen reeds vroeg tractor rijden en de dieren verzorgen. Ik overtuigde mijn ouders om achtereenvolgens een kat, een hond en een paard aan te schaffen. Op het einde van mijn humaniora heeft deze liefde voor dieren dan ook de doorslag gegeven voor mijn studiekeuze. Het was ook mijn bedoeling om na mijn afstuderen praktiserend dierenarts te worden. Dat is uiteindelijk anders gelopen".

Wat is tot nu toe uw loopbaan geweest?

"Ik ontdekte tijdens de stages in het laatste jaar en wat interim-werk na mijn afstuderen dat mijn verwachtingen over een eigen praktijk niet overeenstemden met de realiteit. Groepspraktijken waren toen nog eerder de uitzondering in België, en de beperkingen van een individuele praktijk strookten niet helemaal met mijn ambities. De eerste stap buiten de praktijk was als assistent op de afdeling virologie aan de faculteit diergeneeskunde. Tijdens de weekenden volgde ik een marketing-opleiding, vanuit de behoefte om mijn horizon te verbreden. Dit leidde aanvankelijk tot een baan als International Product Manager in een humaan diagnostisch bedrijf, waar ik mijn wetenschappelijke kennis en marketing-ambities kon combineren. Daar maakte ik kennis met het boeiend aspect van internationaal werken. Omdat ik het diergeneeskundig aspect wel miste, heb ik na 2 jaar de overstap gemaakt naar de Animal Health afdeling van Janssen Pharmaceutica. Daar ben ik 19 jaar werkzaam geweest, in internationale en Benelux functies, zowel marketing, technical en sales. In 2011 werd deze afdeling overgenomen door Elanco Animal Health. Momenteel ben ik bij Elanco Head of Marketing voor Benelux en de Scandinavische landen, waarvoor ik het marketing team leid".

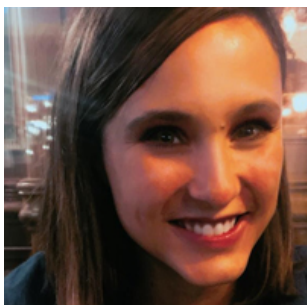
Investeren in animal health heeft ook zijn weerslag op de gezondheid van de mens.

"Het gezond houden van dieren is uitermate belangrijk voor de gezondheid van de mens. Preventie is hierbij een sleutelwoord. Het zorgt er voor dat infecties, die een potentieel gevaar kunnen zijn voor de humane gezondheid ingedijkt worden. Het zorgt voor de toelevering van proteïne-rijk voedsel, zoals vlees, melk en eieren, nodig voor onze fysische en cognitieve ontwikkeling. En bovenal verbetert het gezelschap van dieren het psychische, emotionele en sociale welzijn van mensen en maakt het mensen dus gelukkiger. Het is bij voorbeeld aangetoond dat mensen na cardio-vasculaire chirurgie sneller genezen in de aanwezigheid van huisdieren. Het effect is dus onmiskenbaar. Investeren in innoverende middelen en technologieën voor de gezondheid van dieren komt de mens dus zeker ten goede".

Op deze internationale dag van de vrouw, wat zou u graag aan uw sector veranderen op het gebied van genderthematiek?

"Helaas zien we ook in onze sector nog dat het hoger management voornamelijk uit mannen bestaat. Net als in zo veel andere sectoren, overigens. Stapsgewijs zie ik hier wel wat verandering in komen, maar het gaat traag. Wellicht hebben vrouwen daar zelf een rol in te spelen door assertiever te zijn bij het waarmaken van hun ambities. Ik las recent dat bij exact dezelfde capaciteiten mannen sneller geneigd zijn om te denken dat ze een hogere functie wel aankunnen, daar waar vrouwen nog zullen twijfelen. Het leiderschapsteam doet er goed aan om deze over/onderschatting te erkennen. Managementteams met een evenwichtige samenstellingen van mannen en vrouwen leiden immers tot betere bedrijfsresultaten".

"Uitdagingen ombuigen in opportuniteiten"

Sarah Taybi, CEO Medista

België is een farmavallei, een life science ecosysteem waarin naast de biofarmaceutische bedrijven ook veel andere bedrijven en toeleveranciers actief zijn. Een gesprek met Sarah Taybi, een jonge ondernemster.

Sarah Taybi, waarom koos u ervoor om ondernemer te worden ?

"Na 18 jaar in de farmaceutische sector heb ik in 2018 besloten om Medista over te nemen; een bedrijf gespecialiseerd in medical sampling en distributie van geneesmiddelen. Intussen is het bedrijf, amper één jaar na de overname, nauwelijks herkenbaar. Er is aanzienlijk en toekomstgericht geïnvesteerd. Een van de eerste beslissingen na de overname was de relocatie naar de rand van Brussel, omwille van de centrale ligging. Uiteraard beslis je niet zomaar om een bedrijf over te nemen. Na bijna 20 jaar in de sector kom je wel vaker opportuniteiten tegen. Wanneer je dan de kans krijgt om een bedrijf over te nemen, dat perfect aansluit bij je ervaring op een ideaal moment, dan twijfel je niet."

Wat is tot nu toe uw loopbaan geweest?

"Ik heb in mijn carrière voor Medista gewerkt voor nogal wat farmaceutische bedrijven, zoals Novartis, Nycomed, XPE Pharma & Science., ... Aan het begin van mijn carrière heb ik het geluk gehad om deel te nemen aan het programma « Young Leaders - Inspiring Mentors ». Gedurende een jaar heb ik samen met Bart De Smet, CEO van Ageas, een coachingtraject doorlopen. Het is vooral dankzij hem dat ik de stap naar het entrepreneurship op het juiste moment heb gezet."

Wat zijn de uitdagingen in 2019 ?

"Het is een boeiend jaar geweest voor mij, met tal van nieuwe uitdagingen. Maar dat is deel van de essentie van ondernemen: uitdagingen ombuigen in opportuniteiten wanneer de kans zich voordoet. In de farmaceutische sector is er aan uitdagingen nooit een gebrek. Ook de nieuwe wetgeving omtrent medical sampling is zo'n uitdaging."

Levensverwachting voor vrouwen in België gestegen tot 83,7 jaar, maar er blijven veel uitdagingen

In 1900 lag de gemiddelde levensverwachting voor vrouwen rond 50 jaar. Tegen 1950 steeg dat tot ongeveer 67 jaar, en vandaag ligt de levensverwachting voor vrouwen op 83,7 jaar (1). De gezondheid van vrouwen is er, zoals die van mannen, op vooruit gegaan door de aanzienlijk verbeterde levensomstandigheden en hygiëne en door de verdere ontwikkeling van de wetenschap en de geneeskunde. De uitvinding van de anticonceptiepil was eveneens een belangrijke therapeutische revolutie - die natuurlijk ook sociale en culturele gevolgen had.

Naast contraceptie heeft de ontdekking van de rol van vrouwelijke hormonen nieuwe pistes geopend voor de kennis over en behandeling van invaliderende ziekten zoals osteoporose, en van potentieel dodelijke ziekten zoals hormoongevoelige tumoren (in de borsten, de eierstokken en het baarmoederslijmvlies).

Sinds enkele jaren zorgt de toename in auto-immuunziekten voor nieuwe uitdagingen. We hebben het dan bijvoorbeeld over reumatoïde polyartritis, multiple sclerose, auto-immune hyperthyroïdie of systemische lupus erythematoses - ziekten die vooral vrouwen treffen. Wat zijn vandaag, na die revoluties, de nieuwe medische en therapeutische uitdagingen voor vrouwen?

Lees hier onze brochure "[De gezondheid van de vrouw](#)" die pharma.be in 2016 ter gelegenheid van haar 50e verjaardag uitgebracht heeft.

(1)STABEL. [Sterftetafels en levensverwachting](#)